

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Plzeň, Slovanská alej 20, 326 00 Plzeň

Plzeň 17. 1. 2014
čj. UKZUZ 021409/2014

Zpráva č. 1 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.1. - 16.3.2014

1. Počasí

Sledované zimní období patřilo k nejteplejšímu a nejsuššímu. V průběhu celého období spadlo jen velmi málo srážek. Leden byl v první polovině spíše slunečný, noční teploty jen slabě pod nulou a denní do 5 °C. Ve druhé polovině ledna převládalo oblačno, s občasnými srážkami, které koncem měsíce přecházely ve sněžení. Na některých místech byla krátkodobá sněhová pokrývka. V prvním únorovém týdnu se odpolední teploty zvedaly na 4 až 6 °C a v následujících týdnech vystoupaly na 5 až 8 °C, kdy převažovaly oblačné až polojasné dny a ranní teploty se držely mírně pod nulou.

Na začátku března bylo oblačno a denní teploty se pohybovaly mezi 7 až 9 °C. Od 8.3. bylo slunečno a velmi teplo, odpolední teploty se vyšplhaly až na 18 °C. Od 15.3. přišlo ochlazení, dešťové srážky a silný vítr.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Vzhledem k mírné zimě, kdy nebyla téměř sněhová pokrývka, začali zemědělci s jarními pracemi brzy a to již od poloviny února. Probíhalo přihnojování ozimů průmyslovými hnojivy, příprava půdy k setí jařin a vláčení lučních porostů a jetelovin. Jarní obiloviny jsou na řadě míst již zasety díky příznivému počasí a nadále probíhá jejich setí. Ozimé plodiny na většině míst dobře přezimovaly, jsou dobře vzešlé a zapojené.

V důsledku mírné zimy nedošlo k výrazné redukci populace hraboše polního, a to se projevilo v jetelovinách, trvalých travních porostech a v některých porostech řepek ozimých, kde byly zjištěny silné výskyty. Jelikož nedošlo k dlouhodobějšímu promrznutí půdy, byli aktivní i krtci, a proto je na mnoha lokalitách na loukách i orné půdě vidět velké množství ktrů.

OBILNINY

Porosty obilovin přezimovaly velmi dobře. Na konci sledovaného období začíná řada porostů trpět suchem.

PŠENICE OZIMÁ (RF 18 – 28, 8. list rozvinutý až osmá odnož viditelná)

První slabý výskyt septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) zjištěn v okrese Plzeň - sever (Vochoz, 13.3.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Svrčovec, 7.3., Kamýk u Švihova a Třebýcina, 11.3.) a v okrese Domažlice (Zahořany u Domažlic, 11.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

V okrese Klatovy (Švihov u Klatov a Třebýcina, 11.3.) byl sledován výskyt rytí **prasete divokého (*Sus scrofa*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 18 – 28, 8. list rozvinutý až osmá odnož viditelná)

Porosty ozimých ječmenů jsou místy **poškozené zamokřením** a jsou prožloutlé (např. v okrese Tachov (Částkov u Tachova, 25.2.).

V okrese Plzeň – sever (Křimice, 13.3.) byl zjištěn první střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**.

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

Pozorován první slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 25.2.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl hlášen z okresu Klatovy (Bíluky, 11.3.).

Způsob pozorování hraboše polního a ochrana viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 – 30, 6 až 9 a více listů vyvinuto až počátek prodlužovacího růstu)

Stav porostů je po mírné zimě dobrý. Porosty nejsou přerostlé a s minimem omrzlých listů.

V okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 28.2.) byl sledován slabý výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)**.

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Ochrana: zdravé osivo, minimálně tříletý osevní postup. Časně jarní fungicidní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První slabý výskyt stonkových krytonosců, a to **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**, byl zaznamenán v okrese Plzeň – sever (Vochov, 4.3. a poté 14.3., Chrást u Plzně, 5.3. a 14.3.), dále pak v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 10.3. a 14.3.), Klatovy (Soustov, 11.3. a 14.3.), Cheb (Velká Šitboř, 13.3.), Tachov (Velký Rapotín, 14.3.) a Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 14.3.).

První slabý výskyt dospělců **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** v Mörickeho miskách byl pozorován v okrese Tachov (Velký Rapotín, 11.3. a 14.3.), Klatovy (Soustov, 11.3.), Cheb (Velká Šitboř, 13.3.), Plzeň – sever (Vochov, 14.3.), Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 14.3.) a Plzeň – jih (Štáhlavy, 14.3.). Silný výskyt byl zjištěn v okrese Klatovy (Soustov, 14.3.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté leповé desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžice kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

Ošetření se provádí u pozemků, kde průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

Výskyt dospělců **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephalus*)** v Mörickeho miskách byl zachycen na okrese Klatovy (Soustov, 27.2., 4.3., 7.3., 11.3. a 14.3.), Plzeň - jih (Štáhlavy, 10.3. a 14.3.), Domažlice (Domažlice, 11.3.), Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 14.3.) a Plzeň – sever (Chrást u Plzně, 14.3.).

První střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Plzeň - jih (Štáhlavy, 25.2) a poté Domažlice (Domažlice, 28.2.). Silný výskyt byl zjištěn v okrese Cheb (Velká Šitboř, 7.3.). Slabé výskyty byly hlášeny z okresu Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 7.3.), Tachov (Velký Rapotín, 11.3.), Klatovy (Soustov, 11.3.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

V okrese Domažlice (Domažlice, 28.2.) zjištěn výskyt krtin od **krtka obecného (*Talpa europaea*)**.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Domažlice (Milavče, Hlohovčice a Kanice u Domažlic, 11.3.), Plzeň – jih (Nezbavětice, 14.3.). Střední výskyt zaznamenán v okrese Klatovy (Poleň, 14.3.). Slabý výskyt sledován v okrese Karlovy Vary (Útvina, 10.3.), Klatovy (Petrovice u Měčina, 11.3.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

V okrese Domažlice (Milavče, 11.3.) bylo zjištěno poškození porostu rytím **prasete divokého (*Sus scrofa*)**.

TOLICE VOJTĚŠKA

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese Rokycany (Němčovice, 5.3.) a Plzeň – sever (Česká Bříza, 13.3.). V okrese Domažlice (Mašovice u Meclova, 14.3.) byl pozorován střední výskyt.

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

V okrese Domažlice (Stanětice a Zahořany u Domažlic, 11.3., Chocomyšl, 12.3.) byl zjištěn silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. Střední výskyty byly pozorovány v okrese Tachov (Tachov, 12.3., Úšava, 14.3.) a Domažlice (Pařezov, 14.3.), slabé výskyty v okrese Klatovy (Miletice u Dlažova a Struhadlo, 4.3.) a Tachov (Částkov u Tachova, 14.3.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Výskyty krtin od **krtky obecného (*Talpa europaea*)** byly zjištěny v okrese Klatovy (Struhadlo, 4.3.) a Domažlice (Stanětice, 11.3., Chocomyšl, 12.3. a Pařezov, 14.3.).

V okrese Klatovy (Struhadlo, 4.3.) a Domažlice (Stanětice, 11.3. a Chocomyšl, 12.3.) hlášeny slabé výskyty rytí **prasete divokého (*Sus scrofa*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00, zimní dormance)

Slabý výskyt vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** byl zaznamenán v okrese Karlovy Vary (Doubí u Karlových Varů, 2.1.), Cheb (Jesenice u Chebu, 9.1., Slatina u

Františkových Lázní, 28.1.), Domažlice (Koloveč, 20.1.), Plzeň – jih (Nebílovy, 22.1.), Klatovy (Dolní Staňkov, 29.1.) a Tachov (Tachov a Halže, 29.1.).

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní sklíčka nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75 % vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

Střední výskyt štítků **štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*)** zaznamenán na Domažlicku (Koloveč, 20.1.) a slabý výskyt v okrese Karlovy Vary (Doubí u Karlových Varů, 2.1. a Kostrčany, 8.1.), Plzeň – jih (Nebílovy, 22.1.).

Slabý výskyt vajíček **mšic (*Aphididae spp.*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Koloveč, 20.1.), Plzeň – jih (Nebílovy, 22.1.), Cheb (Slatina u Františkových Lázní, 28.1.) a Klatovy (Dolní Staňkov, 29.1.).

Slabý výskyt housenek **obalečů (*Tortricidae spp.*)** byl zaznamenán v okrese Domažlice (Koloveč, 20.1.).

Vajíčka **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** byla zjištěna ve slabé intenzitě v okrese Karlovy Vary (Doubí u Karlových Varů, 2.1.), Cheb (Jesenice u Chebu, 9.1.), Rokycany (Němčovice, 28.1.), Tachov (Tachov a Halže, 29.1.).

Vajíčka **mery jabloňové (*Psylla mali*)** byla zjištěna ve slabé intenzitě v okrese Karlovy Vary (Doubí u Karlových Varů, 2.1. a Kostrčany, 8.1.) a Cheb (Jesenice u Chebu, 9.1. a Slatina u Františkových Lázní, 28.1.). Ve střední intenzitě byla pozorována v okrese Domažlice (Koloveč, 20.1.) a Tachov (Tachov a Halže, 29.1.).

Proti přezimujícím stádiím škůdců je vhodné provést předjarní ošetření olejovými přípravky.

Peckoviny

SLIVONĚ (00, zimní dormance)

Slabý výskyt vajíček **mšic (*Aphididae spp.*)** byl pozorován v okrese Cheb (Třebeň, 7.1.).

Byly zaznamenány slabé výskyty vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** v okrese Cheb (Třebeň, 7.1.), Tachov (Halže, 29.1. a Tachov, 31.1.) a Klatovy (Dolní Staňkov, 29.1.).

Pozorování a ochrana viz jabloň.

V okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 22.1.) byl zjištěn pouze slabý výskyt štítků **puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*)**.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Žaneta Ernestová